

prvimi ustanovitelji našega društva; dalje se hvaležno spominjam mnogih dobrot gosp. viteza Joša, ki zdaj v pokoji v Gradcu živi, in njegove sopruge in matere naše društvene zastave in g. Chalamel-a, sedanjega profesorja na graški kupčijski akademii, ki se je več let in do svojega odhoda iz Ljubljane djansko trudil v našem društvu.

Vsled sporočila, ki ga je bral blagajnik gospod Šventnar, došli so društvu dohodki naslednji: Od milostljivega knezo-škofa 50 gold., od neimenovanega dobrotnika 50 gold., od več dobrotnikov po 21, 10, 8, 5, 3, 2, 1 gold., skup 144 gold., od državnih dolžnih pisem obresti 17 gold. 11 kr., iz lanskega računa ostalo je bilo 48 gold. 23½ kr. Dohodki znašali so tedaj 309 gld. 34½ kr. — Stroški bili so pa naslednji: za društveni sobi najemščina 80 gold., za kurjavo in svečavo 69 gold. 72 kr., za knjige in časopise 38 gold. 97 kr., za strežaja 30 gold., za različne reči 18 gold., tedaj skupaj 236 gold. 69 kr.

Iz tega se razvidi, da nam je ostalo 72 gold. 65½ kr. za prihodnje leto, katero bo po natančnem prevdanku potrebovalo 250 gold.

Vrh imenovanih dohodkov je društvu še 47 gold. 62 kr. ostalo od očitne igre pri božičnici; od tega denarja porabilo se je 24 gold. 48 kr. za vezanje društvenih bukev, 23 gold. 14 kr. pa je ostalo prihodnjemu letu za take stvari, ki niso bile vzete v prevdarek.

V društveno hranilnico bilo je vsled sporočila njenega vodja g. prof. Lésarja od udov vloženih 248 gld. 30 kr.; vloge, ki od leta 1858 niso bile vzete iz hranilnice, znašajo 304 gold. 50 kr.

(Konec prihodnjič.)

## Lepoznansko polje.

### Očetova ljubezen.

Novéla. Spisala Lujza Pesjak-ova.

Bleško jezero! ti prežlahtni kamen v dragotinah stvarstva, preslavni kinč lepe naše domovine — čisto ko zrcalo se sprostiraš med cvetečimi obrežji, in kakor veščasta marnja se vzdiga iz tvojih valov mični otok s cerkvico, v katero nas vabi milostljiva podoba nebeške device. Očitna slika vzvišanosti, ktera se lepota smehluje, je orjaški Triglav, ki te prijazno pozdravlja z vrtoglavno svojo višavo. Srce se segreje ogledovaje tebe, svetlo jezero, in v tvoji bližavi se čuti brezkončna ljubezen Božja, ktera se tukaj čudapolna razodeva, tukaj, kjer cela narava le sope ljubezen in prijaznost.

Jezeru na bregu je stanoval v nizki, leseni bajti mlad in krepak ribič s svojimi otroci. Neizprosljiva smrt mu je bila vzela zvesto tovaršico v cvetu njenih let, in štiri deklice — poobličja lepe matere — so ga vsaki dan spominjale prešle sreče, ter so bile njegova tolažba; za nje živeti in kruha služiti je bil namen njegovega življenja, in vse težavnosti so mu izginile pogledovaje mile otročičke, katerim je bil edino varstvo in branilo. Poleti imel je dober zaslužek, veliko gostov je prišlo jezera obiskat, in ribič naš bil je tudi čolnar vsem všeč, ker vedil je narodne pesmi lepo popevati, in butanje valov in pravilni udar njegovega vesla sta skladno spremljala sladke gorenske viže. Al pozimi vsahnil je zaslužek popolnoma, in večidel suh rženjak bil je revni živež ubogega Janeza in njegovih hčerk; tudi kočja pustila je viharjem prosti vhod, torej je bila slabo zavetje ribčevi družini.

Po taki hudi zimi, v kateri je potreba in lakot žugala skrbnemu očetu, bliža se željno pričakovana spomlad in pripeljala je od kraja jadranskega morja bogato in imenitno gospó, ktera hotla je poživljati zrak

gorske okolice. Gospá bila je mlada, lepa, vès svet jo je zavidal in čislal, al vendar le revno in prazno bilo je njeno življenje, ker največega ženskega bogastva, materne sreče, ni poznala. Hrepenela je po tej sreči z vso močjo svojega srca, in rada bi bila dala vso svojo bogatijo za njo, in razsipala bila zaklad svoje ljubezni nad otročička, kateri bi jo imenoval svojo „mater.“

Dopadlo je gospé popeljati se v mračni svetlobi po jezeru, in Janez jo vozil je v čolničku po srebrni gladini. Primerilo se je, da neko jutro gospá hotla se je k maši na otok peljati, in stopila je v ribičevo hišo iskaje čolnarja. Janeza bilo ni domá, pa gospá stopivši v čumnatico ostrmí pred podobo, ki jo zagledajo njene oči. Solnčni žarki so vsipali se skoz ozko oknice in zlatili so revno, toda čedno izbo. Javorjeva miza in dve klopí so stale v kotu in celo do stropa visele so podobe svetnikov, kinčane s pisanim papirjem. Pod podobami v voglu zida pribita je bila leséna diljica pokrita s snegobelo ruto, v katero bile ste vezani imeni Jezusa in Marije; na diljici brlela je lampica na čast Materi Božji in zraven svetilnice ležale so molitvene bukve in rožni venec preljube rajne matere. Tudi kolovrat stal je pri sedalu in preja njena bila je še na vretenu; ko svetinje varoval je Janez opomine nepozabljive žene. Trije otroci z bosimi nogami in v slabih dvojšrtnih oblekah, al vendar krasni ko rajski angeljci so sramožljivo gledali žlahtno gospó. Najstariša deklica lupila je ravno repo za južino in sestrici, pojé z milim glasom priprosto pesmico, ste zibali najmlajše detetce. In ta otročiček! spal je, v spanji se je smehljaj, in lep je bil, da gospá skorej pade na kolena, ker zdelo se ji je viditi nebeško prikazen.

Zamaknjena in molcé gleda opanljivo podobico, obličje njeno se razjasnuje in vesele misli jele so buditi se v njeni duši. V tem trenutku Janez odprè vrata in zavzel se je, gospó tukaj viditi, in toliko bolj se je bil začudil, ker gospá bila je vsa drugača. Z bliskajočimi očmi in sklenjenima rokama približa se Janezu rekoč: „Bogati siromak, vreden si, da bi ti človek bil nevoščljiv v tvoji revščini, radosti je ni na zemlji, ktera bi se mogla primerjati s tvojo srečo, ali meni dati moreš en del svojega blagá in tudi jez bodem blažna brez konca; — daj mi najmanjšo hčerko, ljubila jo bom, ko lastno krí, in varovala, ko punčici svojih oči. Nebesa imela bo pri meni, vse njene želje dopolnjene bodo in po smrti moji bo edini moj dedič. Al tudi za tebe hočem skomljati, lepo hišo dala ti bom zidati in brez skrbi živel bodeš v blagovitosti z vso svojo rodovino. O daj se sprostiti, daj mi angeljčka, in vedno čutil bodeš mojo hvaležnost.“

Janez mislil je, da se mu sanja, al gospá nehala ni prositi in tako živo popisovala je prihodnjo srečo male hčerke in njenih sestic, da nadlegovani mož je nazadnje jecljaje dal svoje privoljenje. Obljubil je Zalko tretji dan k gospé pripeljati in izročiti svoje srčice blagi rejnici.

Blaženstvo v prsih šla je gospá iz tihe bajtice in pustila je tamkej veliko neizrečenih bolečin. Janez stal je nem zraven zibeljke in mogel ni nagledati se prelepega detetca, katero je mati bila plačala s samosvojim življenjem, in kterege je tujka hotla polastiti se za vselej. Ko Zalka se zbudi, nasmehljá se očetu in Janez vzešji jo v naročje vpraša: „Ali bodeš šla od mene?“ — Namesti odgovora oklenila je bele ročice okoli njegovega vratú in skrila je cveteči ličici nad ogorelim obrazom, in sin uboštva, kateri neoplašen in neupogljiv bojeval se je z revščino in z hudimi nadlogami, jokaj je, ko zapuščena sirota!

\*\*\*

Predvečer dneva plahotnega odhoda prišel je, in

Janeza sprehajale so raznovrstne čutila. Zastonj pre-mišljeval je priboljšek, ki je čakal Zalke in vse njene družine; prežalostni prigodek ločiti se od hčerke svoje premagal je dobroto, in spremenila se je v boježno nesrečo; al dana bila je beseda, in besede umanjkal nikdar ni. Z vdrtimi očmi in z bledima licema tlačansko dovršil je bil svoj dnevni obrok, spanje ga je popolnoma zapustilo in vedil ni pomagati si. Ko je vse počivalo, moč mu bilo ni v hiši ostati, šel je, da bi si pod milim Bogom srce ohladil in zljajšal, ker počiti je skoraj hotlo mu ubogo srce od velike žalosti. Stopil je v barko in brez namena izročil se je valovom jezerskim.

Podoba cele okolice enaka bila je sladkim sanjam. Lahna temoča razprostirala se je še po planjavi, ko spomin solncu, kateremu bilo je težko zapustiti tolikanjo lepoto. Razdonelo se je petje škerjančevo, in tudi slavček prepéval več ni svojih hrepenljivih viž. Hladno šumela je večerna sapica skoz vršičke šviglastih dreves, in polno klasje je polahkoma zibalo se. Zmiraj temnejši bil je tanki zrak in zmiraj svitlejše migljale so zlate očesa milijard zvezd, luna je ravno srebrnila snežnikom vrhé in bliščala se je v valovih jezera, iz kterega slišalo se je skrivnostno čebljanje, morda bilo je zapeljivo petje povodnih dev. Mir sopel je čisti zrak, mir so migljale zvezdice, mir so šumljale drevesa, mir so lesketali valovi, mir je gospodoval povsod, le v srcu trepečega očeta rohnel je hud boj. Nenadoma zagleda ribič prijazno cerkvico in vlekle ga je va-njo z nepremagljivo silo, hotel je poklicati na pomoč nebeško porodnico. Stopivši pred oltar poslal je klečé gorečo molitev v nebesa, tožil je preusmiljeni ljubezni svojo težavo in ponižno prosil jo je osvečave v noči svoje žalosti. Po molitvi šel je pozvanjat zvonček voščilni in ko zadonel je mili njegov glas skoz tihoto, bilo je, kakor da bi si bil nazvonil počitek v srce. Luč se stori v britki duši, temota zgine in sladka misel ga nahaja k gospej brez hčerke iti in oblubo nazaj sprostiti si. Poln zaupanja vesljá domú, svitla nada spremlja ga!

Zjutraj ob zori hitel je v prebivališče k žlahni gospej; kočija, ki bi imela odpeljati ljubčico, stala je že vprežena pred vežnimi vratami. O kako ga je stresel ta pogled! — Pouril je stopinje in kmalo stal je ko ponižen prosivec v izbi. „In Zalka, — kje je?“ vprašala je zavzeta gospá. „Ne zamerite, da si upal sém sam k vam priti; vi pa, ki ste blagi in mili, uslišali bodete prošnjo mojo, o, odvežite me obljubivne moje besede, — ne morem ločiti se od otroka. Ako bi vidili, kaj sem trpel te dni, ako bi čutili grozovitno borbo srca s pametjo, gotovo usmilili bi se me. Premislil sem vse; — skeleča in huda rana vsekana bi bila mojemu srcu, ko bi Bogu dopadlo otroka k sebi vzeti; al rekel bi vendar: zgodi se njegova sveta volja! in udal bi se ji brez vse tožbe. Al da sam, prostovoljno ločil bi srca, ktera veže naravna močna ljubezen, to, to presega človeške moči. Kaj bi pomagalo, da bi Zalka bila preskrbljena in srečna, sestrice njene pa sirote, ker vem, da preživel ne bi prostovoljne te ločitve. Rajši ostanemo v revščini; delal in skrbel bodem noč in dan za otročičke in z Božjo pomočjo pomanjkanja trpeli ne bodo. Zatorej žlahna gospá, usmiliti se me in oprostite me dane oblube!“

Gospá stisnila je z gladko svojo ročico žuljavo ribičevo roko, rekoč: „Nikdar mi ni bilo na misli, da bi tebi kalila življenje; čislam in spoštujem te zavolj blazih tvojih čutil, in velike tvoje ljubezni očetovske; odreči hočem dragi svoji želji; imej Zalko, in Bog bodi s teboj in varuj tvoje sreče.“ — Janez odgovarjati mogel ni; veselje in hvaležnost ste mu zadušili glas, al oči njegove izrekale so gorečo hvalo, in hvallivni vzdihljeji kipeli so iz dna njegovega srca do Bo-

gorodnice, ktera mu je utrdila v jezerski cerkvici očetovsko ljubezen in vdihnila srečno misel.

\* \* \*

Ali se gospá na promorji jadranskem pač še kdaj spomni ribičeve bajte in prelepe Zalčice?!

## Dopisi.

**Beligrad v Srbii** 30. junija. Že dve leti se nam huda godí. Lani nam je grozna suša vse sežgala, tako, da vsled tega je mili srbski narod letošnjo hudo in grozno dolgo zimo po več krajih, posebno v rodovitnem Banatu, prebil v velikem pomanjkanji. Naslednice teh nadlog bile so celo zimo hude bolezni, posebno spoljačina (škorbut) in boginje (koze); obe bolezni ste tudi po Belem gradu in Topčideru hudo razsajale; ta mesec pa je Bog knježevino srbsko zopet strašno udaril. Lilo je z neba kakor iz škafa na deželo našo od 18. do 23. dne t. m. neprenehoma. Morava, Kolubar, Drina in druge neizbrojne vode, katerih je lepa knježevina polna, so tako strašno narastle, da so velike in male vrlo rodovite ravnine in doline, katerih je Srbija polna, z vodo v nekoliko urah zalile. Celo bogastvo nepopisljivo rodovitnih ravnin: žito, grozdje, seno, blago (živina), v kratko: vse, kar so imeli ljudje in kar so letos pridelali, vse, vse je splavalo po vodi!! Živina, posebno po lepi moravski ravnini, je vsa potopljena; zadela je ta nesreča po tej sila veliki in rodovitni ravnini tudi največ ljudi. Mostovi, jezovi, malni, hiše, vasi in ceste ob rekah so po vsi knježevini skoraj sploh podrti. Telegraf je povsod raztrgan in pošte dohajajo po stranskih potih na konjih v Beligrad. Vodé so marsikod tako strašno narastle, da se od nekterih vasi še hišne strehe vidile niso. Al z nesrečo se rada pajdaži nesreča. In največa nesreča je ta, da so vode ponoči narastle, polja, vasi in mesta zalile. Od svojega imetja niso ljudje ničesa rešili; vse je potopljeno! Ljudje, iz spanja se prebudivši, so na drevje in strehe plezali in ondi rešenja čakali ali pa grozne smerti. Morava je, kakor je znano, velika reka in teče po najbogatejši in največi ravnini srbske knježevine; al ta bogata ravnina se je v malo urah spremenila v milje široko in nepregledljivo dolgo morje, iz kterega so se hišne strehe potopljenih mest in vasi v podobi malih otokov kazale. Ti mali otoki pa so sedaj odmevali vriska in joka na pomoč kličejočih prebivavcev. Kakor od Morave, tako tudi od drugih rek in potokov strahoviti glasovi v Beligrad dohajajo. Povsod se je nesrečnim ljudem z največo srčnosti in ljubeznijo v pomoč hitelo s čolni, v ktere so ljudi pobirali z drevja in streh in jih odpeljavali na varne kraje. Velika hvala gré posebno skrbnim pontonirjem, ki v mestu Čuprii stanujejo; oni so se po velikem novem moravskem morji od vasi do vasi vozili in nesrečne ljudi pobirali z drevja in streh v svoje čolne. Škoda je neprecenljiva, kar se je zgodilo po vaseh, trgih, mestih in rodovitnem polji. Med mesti so največ trpele: Čačak, Jagodin, Čuprija, Kragujevac, Rudnik, Šabac, Požarevac. Po teh mestih, ki so vse v vodi stale, je mnogo hiš podrtih; štacunarsko in drugo blago je šlo po vodi. Še mali topčiderski potok, ki je revež lani čisto suh bil, se je 19. junija tako razsrdil, da je seženj visoko nad svojimi mostovi drl, vso rodovito dolino zalil, žito, senó v Savo odnesel ali z blatom pokrnil in v gnoj spremenil. Nadjali smo se letos vrlo bogate letine; al v malo urah je vsegamgočni Bog našo prekrižal. Zopet bo tedaj ljudem tukaj trda za živež, ker cena vsega kar je na prodaj, je po teh strašnih dogodbah grozno poskočila v Belem gradu. — Bog